

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Šk. rok 2017/2018

Základní údaje

Název a adresa všech škol a školských zařízení, pro které platí tento Minimální preventivní program (MPP):

Výchovný ústav Buškovice

Středisko výchovné péče

Střední škola Buškovice

Adresa ředitelství školy a školského zařízení	VÚ, SVP a SŠ Buškovice, Buškovice 203,441 01 Podbořany
Zřizovatel	MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1
Ředitel zařízení	PhDr. Mojmír Šebek
Zástupce pro výchovu (statutární zástupce)	Bc. Václav Tremel
Zástupce pro vzdělávání	Mgr. Jaroslava Šebková
Telefon	415 237 216
E-mail	yum.buskovice@email.cz
Fax	415 215 194
www stránky	www.vubuskovice.cz

Počet stránek MPP	14
Spisový znak	1.5.1
Skartační znak	A
Skartační lhůta	5
Vypracovala	Mgr. et Mgr. S. Šebek spec. pedagog

Cílová skupina

klienti zařízení

pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci zařízení

zákonní zástupci

Kapacita VÚ	40	Aktuální stav na začátku školního roku - VÚ	41
Kapacita SŠ	86	Aktuální stav na začátku školního roku - SŠ	41
Počet tříd SŠ	9		
Počet pedagogických pracovníků ve škole	10+1		
Počet pedagogických pracovníků ve VÚ	21+5		
Psycholog, spec. pedagog, vedení	6		

Stručná charakteristika zařízení a jeho dětí:

Výchovný ústav, SVP a střední škola jsou nedílnou součástí státního zařízení, jehož zřizovatelem je MŠMT (viz základní údaje). Zařízení vlastní 11 budov a přilehlých pozemků v obci Buškovice cca 2,5 km na západ od města Podbořany. V tomto roce žije v obci Buškovice necelých 400 obyvatel, s kterými se snaží vedení i personál zařízení udržovat přátelské a spolupracující vztahy.

Jedním z dílčích cílů tohoto zařízení je zajišťovat preventivní výchovně-vzdělávací péči dětí ve věku od 15 do 18 let – případně dokončení studia do 26 let (SVP 8-18).

SŠ

Střední škola je zaměřena na profesní přípravu žáků v těchto oborech:

Kód oboru	Název	Délka studia	Forma studia
41 – 56 – E/01	Lesnické práce	2 roky	denní
36 – 67 – E/02	Stavební práce	2 roky	denní
36 – 67 – E/01	Zednické práce	3 roky	denní
36 – 64 – E/01	Tesařské práce	3 roky	denní
41 – 52 – E/02	Zahradnická výroba	2 roky	denní

Počty tříd jsou každoročně upravovány podle počtu zapsaných žáků. K dalšímu rozšíření a získávání nových vědomostí, rozvoji kompetencí a k osobnostnímu rozvoji slouží žákům i pedagogickým pracovníkům vhodně vybavená školní knihovna. Při výuce jsou využívány veškeré dostupné prostředky a technické zázemí, kterými škola aktuálně disponuje. Při praktických činnostech jsou využívány školní dílny, rozsáhlé školní pozemky i se skleníkem a menším ovocným sadem.

K tělesné výchově je využíváno místní hřiště, multifunkční hřiště u budovy školy a dvě malá hřiště či menší tělocvičny v budovách zařízení, spolu se školní tělocvičnou v Krásném Dvoře.

VÚ, SVP

Výchovná činnost mimo školu (v tom nejširším slova smyslu) je realizována prostřednictvím tzv. výchovných skupin s maximálním počtem 8 chlapců pod vedením vychovatelů, asistentů pedagoga, speciálního pedagoga či psychologa. Jde vždy o cílevědomý a plánovaný proces utváření podmínek umožňujících optimální rozvoj každého chlapce, a to v souladu s jeho individuálními dispozicemi a jeho vlastní snahou stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností. Neopomenutelným prvkem v tomto procesu je i tzv. doprovázející výchova, která umožňuje chlapcům zažívat a prožívat situace, činnosti s velkým důrazem na samostatnost a zodpovědnost (se všemi pozitivními i negativními dopady).

Výchovná činnost z větší části pokrývá požadavky kladené společností a platnou legislativou na zařízení v rámci primární, sekundární i terciální prevence.

Veškeré realizované aktivity v zařízení přispívají v dlouhodobém horizontu efektivně eliminovat riziko dalšího výskytu popř. dalšího rozvoje různých forem rizikového chování, a to opět v souladu s individuálním nastavením každého dítěte. Důležitý je prvek provázanosti školy a výchovných skupin, který tvoří ucelenou linii směřování a doprovázení jedince v průběhu péče.

Koordinace preventivních aktivit a garance programu

ŠMP	spec. ped. pracovníci
VP	pozice není obsazena
MPP vypracoval	speciální pedagog Mgr.Stanislava Šebek
Preventivní tým	ředitel, zástupce pro výchovu, zástupce pro vzdělávání, speciální pedagog, psycholog
Garant MPP	ředitel PhDr. Mojmír Šebek
Koordinátor preventivních aktivit	spec. pedagog Mgr.S. Šebek
Realizátor preventivních aktivit	pedagogický personál zařízení

Rizikové faktory

Jako první rizikový faktor může být vnímán samotný nedobrovolný vstup dítěte do zařízení, který je vnímán jako trest a motivace k jakékoliv změně především v počátečních (adaptačních) fázích je u části dětí velmi nízká.

Opakem může být riziko hospitalismu, tedy stavu velmi dobré adaptace na umělé podmínky ústavní výchovy, který následně může snižovat schopnost jedince adaptovat se na prostředí mimo zařízení po ukončení ústavní péče.

U části dětí přetrvává zvýšené riziko recidivity jako důsledek pravidelných kontaktů s problematickým a leckdy delikventním rodinným prostředím. Jejich rodinný model jako systém vztahů, komunikace, získaných životních strategií a vztahu k řádu a povinnostem je ve zvýšené míře funkční pouze v sociálním prostoru dané rodiny, komunity. Dítě potom může selhávat při střetu s majoritním systémem a jeho pravidly.

Také vyšší seskupení dětí s diagnostikovanou závažnou poruchou chování není ideální.

V období adolescence se stává určitým rizikem i zvýšená potřeba sexuálního partnera. Sexualita nabývá na významu a tvoří nedílnou součást jejich života. Díky ústavní výchově může být zvýšen počet situací vedoucích k náhradnímu sexuálnímu uspokojení. V tomto typu zařízení i zcela běžné životní situace, jako je utváření a udržování partnerského či sexuálního vztahu s opačným pohlavím, mohou znesnadňovat pedagogickou práci. Část dětí má sníženou schopnost či jsou zcela neschopni adekvátně řešit vzniklé vztahové potíže či potíže sexuálního charakteru.

Značným rizikovým faktorem je blízkost a snadná dostupnost zvýšeně rizikových faktorů a situací ve městě Podbořany, což adekvátně zvyšuje u dětí riziko trestných činů, útěků (snadnější dopravní obslužnost obyvatel města) a nákup, distribuce a zneužívání návykových látek.

Nedílnou součástí rizikových faktorů je také prekoncept, životní strategie a vztah k řádu a pravidlům ped. i nepedagogického personálu, který nemusí být vždy ve shodě s potřebami klienta a zakázkou společnosti. Zde je v rámci prevence

kladen důraz na výběr profesně i osobnostně kvalitního personálu. Ze zákona vyplývá také povinnost vstupního psychologického vyšetření.

Všechny zmiňované faktory mohou zvyšovat riziko rozvoje poruchy osobnosti, ať již na podkladě hereditární zátěže, deprivace či subdeprivace v raném dětství nebo jako důsledek dlouhodobého zneužívání návykových látek. V důsledku by to mohlo následně znamenat snížení reálné možnosti úspěšného začlenění jedince do společnosti po odchodu ze zařízení.

Zařízení musí také flexibilně reagovat a v rámci svých možností předcházet rizikům v podobě nedostatečné postústavní péče. Z ústavní výchovy odchází část dětí ještě sociálně nezralých s nízkou odbornou připraveností a tím sníženou schopností obstát na trhu práce. Jako problém se ukazuje i neschopnost či snížená schopnost dětí plánovat a hospodařit s penězi. V případě, kdy děti nemají funkční rodinné systémy, které jim saturují potřebu sounáležitosti, lásky, bezpečí a vlastní hodnoty, vstupují po ukončení ústavní výchovy do prostředí sociálního vyloučení, nejistoty a samoty.

Analýza výchozí situace

Jak je uvedeno již výše, zařízení je zaměřeno na tvorbu a zprostředkování výchovně- vzdělávacích a reedukačních situací, činností pro děti převážně ve věku od 15 do 18 let s již diagnostikovanou závažnou poruchou chování. V případě těchto klientů jde tedy o dlouhodobý a opakovaný stav porušování závažných sociálních norem, jejichž etiologii bychom mohli označit jako multifaktoriální, skládající se z predisponujících, prevokujících a provokujících faktorů. Jde tedy v jejich případě o společensky nepřijatelnou socializační odchylku, která neodpovídá svými parametry dosaženému vývojovému období, úrovni rozumových schopností a sociokulturní determinaci dosavadního vývoje.

Nejčastější rizikové a stěžejní oblasti pro preventivní péči v oblasti negativních jevů vymezené na základě informací od klientů a pedagogického personálu:

- školní docházka (záškoláctví);
- útěky;
- užívání návykových látek;
- trestná činnost (přečiny a zločiny);

- finanční negramotnost, gamblerství;
- rizikové sexuální chování;
- šikana, kyberšikana;
- rizikové chování v oblasti dopravy, sportu a volnočasových aktivit;
- sebepoškozování.

Cíle MPP

Cíle tohoto programu byly stanoveny na podkladě evaluace z předchozího školního roku 2016/2017, aktuálních potřeb zařízení, personálu, klientů a jsou v souladu s modelem SMART (specifické, měřitelné, akceptovatelné, realistické, termínované).

Krátkodobé cíle jsou členěny dle cílové skupiny a navazují na preventivní strategii školy a výchovného ústavu. Dlouhodobé cíle v MPP nejsou uvedeny, jelikož jsou obecnějšího charakteru, časově náročné a jsou uvedeny v prevenci rizikového chování žáků a dokumentu Intervence pedagoga (směrnice č.: 39).

Pedagogický i nepedagogický personál

Cíl	Zvýšit informovanost pedagogů v problematice šikany a kyberšikany
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet vzdělávacích programů na dané téma • prezentace a distribuce metodického materiálu • počet proškolených pedagogů
Zdůvodnění cíle	Zefektivnění práce pedagogických pracovníků, zkvalitnění výchovného působení na chlapce. Nezbytná součást psychohygieny.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti pedagogického sboru.

Cíl	Zvýšit informovanost pedagogů v problematice návykových látek a pedopsychiatrie
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet vzdělávacích programů na dané téma • počet proškolených pedagogů
Zdůvodnění cíle	Zefektivnění práce pedagogických pracovníků, zkvalitnění výchovného působení na chlapce. Zvýšení potenciálu při řešení krizových situací ve shodě s potřebami klienta a maximální ochranou klienta. Nezbytná součást psychohygieny všech zúčastněných stran.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Cíl souvisí se zvyšováním profesní připravenosti pedagogického sboru.

Cíl	Vytvořit tým úzce spolupracujících pedagogů na realizaci MPP
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet společných setkání • složení týmu • aktivity vyplývající ze společných setkání
Zdůvodnění cíle	Zefektivnění a zlepšení koordinace preventivních aktivit vycházejících z principů SMART.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Cíl souvisí s potřebou realizace primární prevence, její efektivity a reálném plnění.

Cíl	Zvýšení povědomí na podkladě informací a zkušeností o zdravém životním stylu a psychohygieně
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet odborných seminářů, kurzů • počet proškolených osob
Zdůvodnění cíle	S ohledem na náročnost práce v zařízení s danou klientelou jako prevence psychických

	potíží personálu.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Zdravý životní styl personálu.
Cíl	Zvyšování a zefektivnění komunikačních dovedností u personálu, a to na všech úrovních.
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet pravidelných setkání • meziúrovňovost, propojenost přenosu informací (dotazník spokojenosti s přenosem informací) • počet zúčastněných osob
Zdůvodnění cíle	S ohledem na náročnost práce v zařízení s danou klientelou jako prevence psychických potíží personálu, doladování společných cílů, vizí a koncepce zařízení.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Cíle spojené s komunikačními kompetencemi a vedením podřízených.

Cíl	Zapojit pedagogické pracovníky do zájmových kroužků a projektů realizujících se v tomto školním roce
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity, zájmové kroužky, projekty • Zacílení zájmových kroužků, jejich počet • Počet setkání, zájem klientů • Počet zúčastněných klientů
Zdůvodnění cíle	Aktivní trávení volného času, psychohygiena klientů, zvyšování kompetencí v dané oblasti.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence v oblasti trávení volného času a výběru volnočasových aktivit.

Žáci, klienti

Cíl	Seznámení s trestními předpisy, s problematikou recidivity a jejími následky
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tematikou • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Zvýšení povědomí u klientů, kteří již v současnosti mají potíže v oblasti páchání trestných činů, recidivity.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Prevence páchání trestných činů.

Cíl	Seznámení se službami a cíli probační a mediační služby
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tematikou • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Zvýšení povědomí u klientů, kteří již v současnosti mají potíže v oblasti páchání trestných činů, recidivity.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence v oblasti rizikového chování.

Cíl	Seznámení a reálná aplikace preventivně-terapeutických programů Jeptiška a Poustevník (podrobnosti viz. Příloha D.)
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace setkání na objektech s cílem podat klientům informace o programech, jejich cílech, průběhu, organizaci a evaluaci • Intervenční program v průběhu šk. roku a jejich evaluace prostřednictvím dotazníků

Zdůvodnění cíle	Zvýšení povědomí a cílená osobní zkušenost v oblasti samostatnosti, zodpovědnosti a následných negativních dopadů v případě neadekvátní volby životních strategií (zneužívání návykových látek, útky, trestná činnost, jiné nerespektování významných vnitřních pravidel zařízení)
Návaznost na dlouhodobé cíle	Prevence recidivity, návaznost na prezentaci zdravého životního stylu, rozvoj kompetencí v oblasti sociální, komunikační, vztahové

Cíl	Prezentace zdravého životního stylu s důrazem na psychosomatické aspekty života těchto klientů
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tematikou • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Samostatné aktivity • Realizace výuky s tímto obsahem • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Prevence psychických potíží u těchto klientů na základě hereditární zátěže a stresových situací.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence v oblasti zvyšování povědomí směrem k zdravému životnímu stylu.

Cíl	Zvýšení informovanosti v oblasti sexuální výchovy
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tematikou • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Realizace výuky s tímto obsahem • Počet zúčastněných klientů

	<ul style="list-style-type: none"> • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Prevence rizikového chování v oblasti sexuality.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence rizikového chování v oblasti sexuality.

Cíl	Seznámení s možnostmi adekvátního trávení volného času.
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tématikou • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Samostatné aktivity • Realizace výuky a výchovných aktivit s tímto obsahem • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Prevence rizikového chování vyplývajícího z nudy, nečinnosti.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence rizikového chování v oblasti trávení volného času.

Cíl	Seznámení s možnostmi pracovního uplatnění klientů na trhu práce po odchodu ze zařízení
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tématikou • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Exkurze • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Prevence rizikového chování vyplývajícího ze snížené schopnosti či neschopnosti zařadit se pracovně do společnosti po skončení ústavní péče. Zvyšování ekonomického statusu klienta

	po odchodu ze zařízení.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence rizikového chování v oblasti páchaní trestných činů a možné recidivy.

Cíl	Finanční gramotnost
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tématikou • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Sebezkušenostní aktivity • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Prevence rizikového chování vyplývajícího z finanční negramotnosti, zadlužení apod. Zvyšování ekonomického statusu klienta po odchodu ze zařízení.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence rizikového chování v oblasti finanční gramotnosti.

Cíl	Zvýšení komunikačních a vztahových kompetencí
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání, odborných seminářů a kurzů s touto tématikou • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Sebezkušenostní aktivity • Realizace výuky s tímto obsahem • Počet zúčastněných klientů • Počet a odbornost přednášejících
Zdůvodnění cíle	Prevence psychických potíží, potíží v oblasti komunikace a vztahů, které jsou u těchto klientů ve zvýšené míře.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence – předcházení potíží, stresu v oblasti komunikace, vztahů

Zákonní zástupci

Cíl	Zvýšení efektivity vzájemné komunikace a zlepšení vztahů.
Ukazatel dosažení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Počet setkání • Aktivity vyplývající z těchto setkání • Počet zákonných zástupců
Zdůvodnění cíle	Prevence dalšího selhávání klientů, podpora rodinných systémů, návaznost a užší spolupráce.
Návaznost na dlouhodobé cíle	Primární prevence v oblasti zdravého životního stylu.

Seznam použitých zdrojů

Zákon č. 561/2004 Sb. (tzv. školský zákon) v platném znění

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, v platném znění

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č.j. 22294/2013-1

Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (2010). Primární prevence rizikového chování ve školství. Praha: Sdružení SCAN, Univerzita Karlova v Praze, Togga

Charvát, m., Jurystová, L., Miovský, M. (2012). Čtyřúrovňový model kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci rizikového chování ve školství. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Togga

Černý, M., Lejčková, P. (2007). Systémový přístup k prevenci užívání návykových látek in Zaostřeno na drogy 2/2007, Úřad vlády České republiky, UK 1. LF v Praze a VFN v Praze Klinika adiktologie

Školní vzdělávací programy SŠ Buškovice

Školní řád

Organizační řád

Vnitřní řád zařízení

Možnosti prevence a řešení krizových situací dětí ve výchovném ústavu DP S. Šebek

Výroční zpráva VÚ, SVP a SŠ Buškovice

Třídní knihy

Záznamy z pedagogických rad, porad vychovatelů

